

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

ADMINISTRACIÓ:

St. Bernat, 5, Pral. 2.^a
CIUTAT DE MALLORCA

(Administrador: Juan Riuort.)

LA AURORA

¿A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-mestre Antoni Fiel Ferrer, 5.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eularia, 25.—Llibreria de N' Ernest Frau, Brossa.—Llibreria Amengual y Muntaner.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes a nes qui s'ho guany

Visquem i veurem coses

No mos ve gens de nou i ja hi estam fets! que els escriptors radicals nos continen ses coses més estupendes i mai vistes; perque ¡veiam! amb sa veritat dins ses mans certes coses ¿qui les defensa? Per això, com sa memoria no les serveix gaire, en no esser de destorb, i els *fets històrics* solen tenir sa mania d'esser-los contraris, els pobres, per surtir d'apuros, no tenen més remei que pegar a sa imaginació, i inventar. Si un homo vol donar gat per llebre, e-hu ha de desfressar de tal manera que no hu coneguen al manco es més curts de vista. Tant com a atansarse a dir es radicals, per exemple, que és de nit al fi del mig-dia o que és blanc lo que tothom sap que és més negre que una ala de corb, la veritat, e-hu trobàvem massa gros. Idò això era una *candidesa*, una bona que diuem davant la vista, i la mos ha feta caure un senyor Alvar de Alborno, qui parlant damunt la «Voz del Pueblo» de cosa tan coneguda com sa Revolució francesa, sostén en serio que ja mai volgué anar cuantra sa Relligió, ni fou inimiga de l'Esglesia. ¡Ves si hu és nova aqueixa teoria! Francament tal article nos fé el mateix efecte que si sentíssem defensar que un cercol fos quadrat. Si fins s'atansa a dir, fent gala d'erudició històrica, que no tenia gens d'odi a la religió el mateix Voltaire, el pare de l'impiedad moderna, l'escritor cínic i desenfreit qui donà nom a tota befa impia, el qui llançà cuantra Cristo aquella flastomia horribilíssima, tant que nos repugna estampar-la i que davora ella resulta innocent el *non serviam* (no serviré!) de Satanàs. ¡Ves si hu és blau es fester!

Per tirar per terra aqueixa teoria tan original, seria ben avengut obrir qual-sevol historia imparcial i seria i contar lo que feu la Revolució, i els mateixos fets desmenterien tal afirmació. Mes ¿a quin fi repetir lo que sa gent il·lustrada està causada de sebre? i llavò: ¡es tan repugnant aquella cadena d'horror, de crueldats, de vilesses sense nom, que serà sempre una taca ignominiosa dins s'Historia, una afronta per tota l'Humanitat, puix va veure fins a quin punt d'embrutiment pot arribar s'homo, que mos dol haver de recordar tals escenes, que aborronen tota ànima delicada. Just idò retreurem lo més precís per veure quines intencions tenien aquells malanats que passaren França a foc i a sanc.

Sa llum i sa fosca

Talment així són s'esperit revolucionari, esperit satànic, de rebel·lió, d'odi i venjança i s'esperit cristià, tot amor i mansuetut; així són es procediments revolucionaris, qui comencen per acte d'alsurament i rebel·lió, se valen des robo, des saquetx, d'una lluita de feres, d'extermini, fins que logren destruir tot orde i tota justícia. Tot lo oposat són ses ensenyances de l'Esglesia, qui mana respecte i sumissió a ses Autoritats i es compliment de ses lleis, qui mana estimar-se i fer-se bé uns amb sos altres, come bons germans, i prohibeix avorrir, voler mal, venjar-se de ningú. I no vol que ses Autoritats sien perverses i tiràniques: amb medis lícits, d'orde i de justícia bé les poràn combatre i oposar-se al mal, però mai ab actes de rebel·lió. ¿No era

cruel i tirànica s'opressió que sufria dins Egipte el poble de Israel? I Deu què manà a Moisés? rebel·lar-se, fer una revolució i destronar Faraó? De cap manera; los feu esperar que Faraó les donàs llicencia de partir. No eren perversos i cruels i dèspotas els Emperadors de Roma? i se rebel·laren mai contra sos perseguidors els primitius cristians? No, com euveies qui no belen dins ses mans del carnisser, a milenars i milenars morien abusats de tortments i martiris. No ho poren esser, no, revolucionaris els deixebles de Cristo; per això dins un poble ben cristià, que se-guesca ses ensenyances de l'Esglesia, ja mai pot esclatar sa Revolució. Per fer-la possible dins França, fons precis abans fer-li perdre sa fe, allunyar de l'Esglesia es poble, pervertir-lo, amb una paraula, *descristianisar-lo*. Per explicar-se sa Revolució francesa és precis pendre s'aigo de ben amunt, veure com se feu aquesta tasca funestíssima de descristianisar el poble. Sabeu qui la començà? Idò els escriptors socialistes e herètics, que coneix l'Historia amb lo nom de *Filosofs*, caps-davanters de l'*Enciclopedia*. Això ho regoneix el Sr. Alborno, quant començà per dir que els filosofos no combatien sa religió, sino el fanatisme, sa corrupció d'es clero i que l'Esglesia fos massa rica».

Conrant el sementer

A la darrería del sigle XVII el dimoni hi ballava de capoll dins Inglaterra; allà no sols eren perseguits brutalment i posats fora de llei i despulats de tots els seus drets els catòlics, sino que s'hi alçaren una mala fi d'escriptors, racionalistes i materialistes fins el moll dels ossos, qui s'anomenaren ellsmateixos *lliure-pensadors* i fundaren més envant, l'any 1717, la primera llogia masònica dins Londres. Idò aquests tengueren sa quimera de despul·lar la nostra religió de tot caràcter sobrenatural i divi, d'ensenyar una religió purament natural, regoneixent això sí (¿i perque no? quina nosa les feia per res?) un *Ser suprem*, cosa que enlluerna N'Alborno. ¡Si-hu és bo d'aconortar! i ho retreu com un argument de que la Revolució no era anticatòlica. ¡Però, homo, si no hi ha cap religió que no regonega un *Ser Suprem*! Tot i admetent-lo ¿no se pot esser mahometà, protestant, qualsevol cosa, gentil i tot si m'apurau? I sabeu lo que ensenyaren tals falsos *filosofs*? No vos espinzellarem fil per randa cada heregia de qui era nada, per no allargar massa sa contarella i no fer ostentació d'erudició barata; però si en teniu ganas, és lo més bo de fer. Idò, gracies a sa llibertat d'imprenta i a que nigú los posava fre, defensaren que sa religió era ben per demés, que bastava sa raó natural, que per esser bons no havien mester Deu, que sa religió era un invent dels capellans per fer-se sa barba d'or i dominar dins la societat; un fre posat en mans dels Reis per subjectar i oprimir els pobles. Feren befa, no sols del Sacerdot i de les cerimònies de l'Esglesia, sino de la mateixa Biblia, que ni com historia humana l'admetien; sostengueren que els misteris no eran tals, sino alegories mal enteses i arribaren a negar tota revelació i la divinitat de Cristo i el mateix misteri de la Santíssima Trinitat. Tot, això segons l'escritor republicà no és atacar la religió ni el

dogma! ¡Que ha d'esser! no és més que anar cuantra sa corrupció des Clero i s'abundor de riqueses de les esglesies!

Aqueixa mala llevar l'escamparen arreu per dins França llibreters sense conciencia, sobre tot holandesos, i per desgracia caigué dins terror assaonat, dins el poble francès, cansat de governants dolents o ineptes, empobrit i escandalisat per el mal exemple d'una Cort i una Noblesa massa afectada de saraus i festes impúdiques, d'una opulencia i desenfre oriental, sobre tot el temps de la regencia del Duc d'Orleans. I ¿què havia de succeir? que cresqué tan arreu i ufanosa la mala-herba que prest s'aufegà el bon gra: se corromperen ses costums, se posà de moda s'impiedad, dins ses reunions de to a Paris ja era moneda corrent que ses senyores i tot fessen befa de sa virtut i sa pietat: sobre tot una dama funestíssima, encarnació del vici qui se desfressa amb sa capa de s'erudició, des bon gust i s'elegancia, N'Aina d'Enclos, que aplegà dins ses vel·lades tan famoses lo més esquinat dels poetes, escriptors i artistes; tals com

*) En Rousseau, escriptor tan cínic quedefensà que a ses passions no les havien de posar fre, tant que per brut amb escrits i amb obres, l'hagueren de desterrar de França; *) En Fontanelle, tan bon matemàtic com inimic de la moral del dogma; *) l'execrable Voltaire, qui començà fent poesies an el Rei i a la Mare de Deu, i pervertit per males companyies, enlluernat amb els filosofos inglesos i mogut de vanitat incomparable, arribà a esser el mestre i guia de tots els inimics de la religió i la monarquia; deixebles seus foren En D' Alembert, l'inimic declarat dels Jesuites, Damillaville, que el seu mestre mateix l'anomenava *l'odiador de Deu*; Didrot, qui volia aufergar el darrer rei amb ses entranyes des darrer sacerdot, etc. etc. Aqueis foren els qui l'any 1750 començaren a publicar l'*Enciclopedia*: els foren els àrbitres de la Literatura; tot llibre, tot escrit que no se s'avenia amb tals ensenyances o feia olor de cristià, era condemnat i posat en ridícul. Per fer paper a les hores, no hi havia altre remei que fer befa de tot lo sant i sagrat i ostentació d'odi reconcentrat a l'Esglesia an els Reis i Governants: així se posà de moda esser *enciclopedista* i *ateu*. ¿Que no hu, senti, Alborno? *Ateu!* Ja l's feia nosafins i tot aquella mica de *Ser Suprem*. tant que l'haver-lo regonescut públicament fons un dels motius per que la prenguesen contra En Robespierre i el llevasen des mig. Però no passem s'arada devant es bous. Tots aqueis vertaders pares de la Revolució ¿no atacaven gens el dogma ni la moral, ni tenien cap mica d'odi a la religió cristiana, ni arribaren a tenir-ne.

E-hu acabarem de veure la setmana qui vè, si Deu ho vol?

UN FORAVILER.

Un Estudiànt

I

Li varen posar per nom Pere, i li esqueia tant aquest nom, que pareixia fet aposta; perque era Pere de nom i de fets; i perque res faltàs a sa dobla, era també pobil.

Sos pares el tenien amb paumes d'or, no el deixaven tocar amb sos peus en-terra i, per desgracia seua, en tot lo que se passava p'es cap treia es caragol bufant; això feu que sortís un encaradís de primera.

Sa mare el tenia p'es més plantós de la vila i el considerava mes viu que una centella; així és, que se feia llogos de contar per tot viveses des seu fill diguent d'ell que era capaç de tair un cabei a l'aire.

Son pare havia resolt fer-lo estudiar a Ciutat, no per que prengué cap carrera, perque, gracies a Deu, campaven polents i no hu necessitaven. sino per que s'al·lot se instruís, se vestís de senyor i així donaria to a la casa, perque lo que volia eren honors, que riquesa no n'hi faltava. Pero un comptes fa s'ase i uns altres es traginer; s'al·lot no anava de crostes de panada, estimava més un diumenge que dos dies feners; i si damunt això afe-giu, lectors, que era cap-clos, ja vos poreu fer es càrrec es graus que havia de fer s'aigordent d'En Pere tocant a lletra.

Es Mestre per quant le hi pegaven bé, feia tot lo que sabia perque En Pere aprengué molt, pero era rentar es cap a s'ase, perdre es temps i es lleixiu. A forsa de forses va porer arribar a ensenyar-li un poc de lletgir i escriure; pero quant li volgué ensenyar de comptes, s'hi va estrellar, no hi va haver medi de fer-lo sortir des sumar, aquí va posar En Pere forqueta i romangué plantat.

Com En Pere ja s'era fet gran, i per altra part lo que aprenia a sa escola era poc ferm, l'amo En Jordi, o siga son pare, que estava segur que, si s'al·lot no aprenia, no era per culpa seua, sino que es mestre ja no en sabia pus, va creure que era arribada s'hora d'enviar-lo a Ciutat: perque allà amb sos Mestres que hi ha, que són, com deia ell, calops que s'han cremades ses ceies estudiant, s'al·lot, que no tenia, creia ell, cap pel de beneit, faria hora per llejo.

Pensat i fet, agafa sa seua dona i li diu, que posi fil a la guíia, que arregli tot lo que hi haja que arreglar, que En Pere, se'n ha de anar a estudiar a Ciutat, perque amb so Mestre de la vila es batre per sa pai, no se fa envant una passa, i a s'adat que té s'al·lot no està an es cas de perdre es temps.

Sa madona Bet va botar d'alegría quant senti es seu espòs, perque ella ja feia estona que duia entre ceia i ceia de fer En Pere senyor; perque trobava que per sa riquesa que tenien, era poc p'es seu fill no més haver d'esser amo, com era son pare, que tot lo més era arribat a bal·le de la vila; volia que fos senyor, i així, enviant-lo a Ciutat, des cap d'uns dos tres anys d'estar per allà, vendria fet tot un senyor.

Aquí comensaren ses feines i es malde-caps de sa madona Bet; perque era precis fer an En Pere roba blanca, cosir-li un parei de mudades per vestir-lo a la ciutana, fer-li calsatins, arreglar roba p'es llit i altres coses que són necessaries a un que està fora de ca-seua.

Com a la vila no hi havia cosidores, sa madona Bet va cosir ses mudades; i, encara que en so cosir-les e-hi posàs es cinc sentits, se veia a la llejo que aquella roba era taidada i cosida de un manyà o *manyana*.

L'amo En Jordi va comanar an es

uster un llit de tela, una taula, una caixeta, un penjador, un peu de ribella i sis cadires amb so cordat de bova.

Passat un més, estava ja tot a punt de pastora garrida; sa roba cosida, es mobles fets, cercada sa casa de Ciutat a on havia d'estar i es Mestre que l'havia de ensenyar; sols faltava veure es traginer que se'n dugués barca i bolitx cap a Ciutat, vui dir En Pere i es trastum.

Vé es dia de partida i sa madona Bet va voler que En Pere se'n anés vestit de ciutadà, el volia vere vestit de aquella manera, per sobre sa planta que feia. Ella mateixa li va ajudar a vestir-se, li va fer es nuu a sa corbata, li estirà ses cames des calsons, perque mostrava es blancs, li va compondre es jac que li feia rues i botxes, i quant li hagué donat es derrer entretoc, el se va mirar de cap a peus i romangué ambabaiada.

Ses veinades acudiren a la casa per despedir En Pere i, per donar gust a sa madona Bei, digueren que En Pere estava fet talment un senyor i que negú diria que sa roba no fos cosida de mà de sastre, tan clavada li queia. Aquestes paraules foren per sa madona Bet una ditada de mel, una encensada que l'omplí de vana gloria.

A sa despedida sa madona Bet va fer sa llagrimeta, donà una besada an En Pere, li encarregà que fos bon al·lot, que li resàs un *Credo a la Sanc* i, d'amagat de l'amo En Jordi, li posà dins sa mà quatre *durets* d'or.

L'amo En Jordi i En Pere pugén dins es carreró i ja son partits cap a Ciutat.

II.

Eixida de sol arribaren a *Ses Enramades*; i, sense fer returada, ja li han estret cap a sa casa a on havia d'estar En Pere. Era aquesta un darrer pis, petit i sense mirada an es carrer, que a les hores l'habitaven quatre estudiants pagesos, que havien d'esser es companys d'En Pere.

Tot d'una que arribaren, l'amo En ordi va presentar En Pere an aquells estudiants i, després de haver rallat una estona, pujaren es mobles. Quant los tengueren dalt es pis, l'amo En Jordi, per acursar feines, perque se'n havia de tornar a la vila es mateix dia i no era cosa de badar molt, va treure de dins un paner un pa i una sobrassada, berenen, i ja li han estret a veure es Mestre que En Pere havia tenir. Le hi troben, l'amo'n Jordi li presenta es seu fill, i quedaren que comensaria lo endemà; se'n despedeixen, i l'amo En Jordi volgué menar En Pere a veure Ciutat; perque s'al·lot no hi era estat mai i després havien de fer un parei de compres.

Lo primer que anaren a veure va esser la *Seu*; i, quant En Pere hi fonc dadins, román tot estorat; no havia somiat mai que hi pogués haver una esglesia tan gran; estava que no sabia lo que li passava, sense moure-se d'un lloc, fent claus i exclamacions.

Sa gent que hi havia per allà prop tota se girava; quant sentien En Pere, esclafien de riure. L'amo En Jordi, tot empegat, li pegà una colzada i li digué petit que callàs perque aquella gent se'n reia d'ell. Varen donar llavò una volta per dins la *Seu* i després d'haver-la voltada, surten i li acopen cap an es Moll.

Aquí foren ses bones. Com En Pere afina tantes de barques i vapors, romangué tot embadalit; ets uis li botfen de tant de mirar, i si exclamacions havia fetes dins la *Seu*, encara en feu moltes més an es Moll.

Dos al·lotells, que hi havia per allà prop, quant sentiren ses coses que deia En Pere, se feren un poc enfora i varen comensar a riure'n. En Pere que a la vila era es gallet de garbera i que no comportava que negú li banyàs es nas de saliva, ja va tenir ses formigues an es cap des tió i, sensa encomanar-

se a Deu ni a Santa Maria, pega fua cap an aquells al·lots i me n'embotona un p'es coll, i jsi en vols de bufatades! pero es company d'aquell bufatetjat no tenia ses mans fermades i ja està afeerrat an En Pere, i jhala cops de puny a luf! Amb això l'amo En Jordi ja hi va esser i pega grapada a un i a s'altre i les departeix.

En Pere sortí de sa ferrussa amb un esqueix an es jac, sa camfia tota messegada i sensa botons an es coll, es corbatí fet benes i unes quantes repinyades a sa cara.

L'amo En Jordi, com veu En Pere de aquella manera tan maltractat, cregué que lo millor era, per que la gent no se rigués d'ells, anar-se'n cap a ses cases i que En Pere se mudàs sa roba, i sensa pus raons, ja li han acopat cap an es piset.

Quant En Pere s'hagué mudat de bell nou, varen sortir altra volta, perque havien de comprar algunes coses que En Pere havia de mester. L'amo En Jordi el volia deixar ben arreglat, volia que ets altres estudiants vessen que En Pere venia de gent de alta mà, de familia que té casa amb arc i que no se deixeria penjar per un grapat de mils de lliures.

Recorregueren varies botigues i En Pere, com lo que havien de comprar, havia de servir per ell, e-hu volgué triar per que fos an es seu gust; i son pare, per donar-li tal pler, li deixà fer en tot sa seua voluntat.

Lo primer que compraren va esser un *quinqué* ab moltes de coloraines i una ventaia de paper amb paisatges transparents; després una ribella que tenia pintades unes flors de color vermeia molt encesa, una *pastilla* de sabó que feia olor de senyora, com deia En Pere, una botelleta de tinta vermeia, un tinter amb unes banyes de cero per posar-hi ses plomes i una capsa de paper d'escriure cartes.

Mes content que un Pasco se'n anava En Pere carregat amb tot aquell pertret, que era tant des seu gust i tan garrit e-hu trobava, que se creia que no hi poria haver an el mon res que hu fos més. L'amo En Jordi, que no era gens tocat de bon gust, estava també tot encantat amb aquelles pintures i tot satisfet de sa bona elecció des seu fill, li diu:

— Si que has tengut bon gust, Pere, en so triar aquestes coses. ¡Sabs que hu són de garrides! Sé cert que ni es Metge ni l'amo En Prim no'n tenen cap de *quinqué* ni ribella que se puguen posar d'una lleço ambaquest i aquesta. Sa senyora des Metge que és tan envejosa i tan estufada, és ben segur que sa enveja la mataria si hu vés.

— ¡Ell que siguen tocats de bon gust i que no planguin es doblers! va dir En Pere.

Amb això arriben an es *piset*; entren lo que duien, dins sa cambra que havia de tenir En Pere. Era aquesta una especie de colomeret, baixa de paladar, calenta com un forn d'estiu i d'ivern freda com es nas d'un ca. Rebia sa claror per una finestreta, d'uns dos pams quadrats, que mirava damunt sa teulada des veinat: se tancava sa finestra amb una porta que, per haver paít sa llenya, sa clavenda tenia una ratxillera que hi porien passar es dit.

L'amo En Jordi, antes de tornar-se'n a la vila, volgué arreglar sa cambra, posant es mobles cada un a son lloc. A un recó afica es llit, un llit d'estidora amb una capsalera, que es fuster de la *Vila* hi posà tot es seu sobre per bogir-la, i en tot i amb això no deixava d'esser un bunyol ben acabat. Com tengué es llit estés, e-hi tira damunt un matalàs, ben gruixat de lloms, dos llensols fets en casa, d'aquells que en s'ivern no prenen sa calantor mai; los tapa amb un cubertor d'endiana floretjada i ran de sa capsalera posa es coixí, que tenia una coixinera amb un pam de randa. Arreglat ja es llit, penja a sa paret un Sant Cristo i una piqueta d'aigo beneita; a sa part oposa-

da an es llit posa es penjador de sa roba; a la dreta des portal col·loca sa caixeta de llenya blanca i tot seguit es peu-de-ribella. Sa taula volgué que estàs baix de sa finestra per que s'al·lot tengués bona claror per estudiar; i després d'haver estès damunt sa taula un *tapete* de frisetes verda, hi posa es tinter i es *quinqué* damunt, pega una uia la per veure si hi havia res pus que compondre i va veure que encara faltaven dues coses a col·locar: ses cadires i un paner de figues seques; ses cadires les compartí així com va creure més del cas, i es paner de ses figues seques l'afica davall es llit.

Posades ja totes ses coses a son lloc, se planta l'home a's mig de sa cambra, dona una mirada per tot, i es més satisfet del mon se gira an En Pere i li diu:

— ¡Estarás com un papa!

Com ja s'era fet tart i l'amo En Jordi se n'havia de tornar a la *Vila*, dinaren amb quatre grapades per no haver de partir tan tart, se despedeix d'En Pere i d'ets altres estudiants, comanant-los ferm que se cuidassen de s'al·lot, i ja li hagué copat cap a s'hostal a on tenia es carretó i es bestiar, deixant En Pere fent sa llagrimeta.

LAU PEL D'OR.

Escoltau!

Dimegres qui vé és, com sabeu, la *la Mare de Deu del Candelero*, això és, la Purificació de Maria Verge i la presentació del Minyonet Jesús an el Temple, dos Misteris dolçissims que es bons cristians han de contemplar i treure'n es suc que pertoca. Es una contemplació delitósissima d'aqueis dos Misteris sa següent poesia des nostro gran poeta Mn. Jacinto Verdagué (al cel sia ell i tots los cristians difunts). Lletgiu-la per un gust:

LA PRESENTACIÓ

Surge, illuminare, Jerusalem: quia venit lumen tuum.
(Isai., LX, 3.)

A sa't i il·lumina't 'h Jerusalem, puix la teva llum es arribada.

De tots los sacerdots que hi ha an lo Temple, lo més amich de Deu es Simeon, que hi brilla fa cent anys com alt exemple de fe an lo Crist que ha de guarir lo món.

Com brotan de la llei ses alegries, la té davant sos ulls de dia y nit; un jorn llegint lo libre d'Isaías d'eixos mots ensopega amb lo sentit:

«Veusaquí que una Verge immaculada ha de concebre un nin an Israel, serà'l onm seu Estrella de l'Albada, serà'l nom de son Fill Emmanuel.»

¿Una Verge infantar? Es impossible, exclama, y «dóna» en lloch de «Verge», escriu; mes esmenat per una mà invisible, al rependre lo libre, «Verge» diu.

Torna a esborrar lo mot que li fa nosa y en la plana renaix com una flor; al tercer colp la tan misteriosa paraula veu escrita ab lletres d'or.

Llavors de la calitja del misteri demana a Deu que li arrebossi el vel: jamay sense la llum del hemisferi l'ull de la terra pot mirar lo cel.

Un angel li apareix y d'Isaías la predicció esbrinantli li digué, que d'una Verge naixerà'l Messias espiga de la vara de Jessé.

Y tu'l veuràs entrar, diu, per eixos vestibuls en pobresa triomfant. y a dins lo tabernacle tos mateixos braços a Deu son Fill presentarán.

Desde aquell dia Simeon justíssim d'Israel esperava lo conort, que era hora tanmatix de que l'Altíssim l'home tragués de l'urpa de la mort.

Y fenthi cada punt una volada

deya, trucant de Deu al palau d'or: Ploueu lo Just, vessau vostra rosada, ho cels! oh terra, infanta al Salvador!

Ab ulls llagimejants desde aquella hora sempre al camí girantse de Bethlem, mira si's veu encara'l Rey que anyora que per trono pendrà Jerusalem.

A la porta sovint del santuari sospira, oh Crist, quan vos veurà arribar, entre la gent que veu a glops entrarhi com perla entre les ones de la mar.

Sobre'l pit d'una Verge que enamora entrar lo veu un dia somrient, lo sol que apunta en braços de l'aurora no somriu tan hermós al orient

Es bonich com sa Mare, humil y pobre, la flor de taronger bé escau al brot, apar en son aurífich canalobre ciri pasqual que ho assoleya tot.

La volta un nimbo de esplendor y gloria carroça triomfal del nou Davit qui ha de cantar dels filisteus victoria, lo front de Goliat deixant partit.

Ella posa en l'altar de les ofrenes lo parell de coloms aletejants, bell símbol de les ànimes serenes que a les de Deu passaren per ses mans.

Guarnit de flors ara mateix cullides al bell mitx del altar gronxola un breç hi posa'l Nin Maria, ses florides galtes de rosa perlejant d'un bes.

«Preneu aquest mon Fill que es lo Fill vostre, diu la Verge Maria a Adonai, ans que a sos peus tota la terra's postre vos fa lo sacrifici del mati.»

Lo vell joyós lo pren entre sos braços y'l du davant sa Mare temple endins, les parets vermellejan de domassos, los finestrons de caps de Querubins.

Lo cirial de braços amples mira aclucar d'un a un sos set ulls d'or, veyent lo Sol d'hont es lo sol guspira, lo tabernacle umplir de resplandor.

Dins lo *Sancta Sanctorum* l'Arca santa cruix, l'Arca veritable al oviar, soli del Deu de qui tot Deu s'espanta que en son palmell mesura terra y mar.

Ell es la Vara d'Aaron florida, la Taula de la Lley del sant amor, la dolça Manna en lo desert cullida del pit d'una donzella ab l'urna d'or.

Los dos Angels que hi ha al Propiciatori veyent lo Deu del Sinai arribar, giran sos caps vers lo divi ostensori y desplegan les ales per volar.

Lo temple sant tremola com un arbre ferit per l'ala rúfola del cerç, quan veu sota ses cúpules de marbre aquell Deu que no cap dins l'univers,

davant de qui s'escriuen les pilastres del firmament: aquell que hi há sembrat la llum que prenen per corona els astres que en sos porxes encén l'immensitat.

Lo sacerdot de blanca cabellera, trémol de braços y batent de cor, mira'l Messias que Israel espera ab ulls que riuen a través del plor.

Sos llavis que l'hivern gelat havia ab bes encesos de son front divi, entonan la cançó que a trench de dia canta morint l'estrella del mati:

— Ara senyor, campliu vostra promesa; ara, Senyor, puch cloure'ls ulls en pau, puix veuen davant meu la llantia encesa ab que nostra foscó il·luminau.

Alegre partiré d'aquesta vida, amor dels meus amors, puig vos he vist, la Vara de Jessé ja veig florida, bat sobre'l meu lo cor de Jesucrist.

Aixugue ja les llàgrimes qui plora, de bat a bat puix s'es obert lo cel, deixant eixir lo sol que'l món anyora, llum de les gents y gloria d'Israel.—

Lo goig eix cantic de son pit arranca y'l vell etàtic no trigà a morir; era un cisce divi de ploma blanca que exhalava amorós l'últim sospir.

JACINTO VERDAGUER

Les nostres miseries

An els materialistes moderns

Serà l'actual progrés material, aquest reinat de la matèria que en estupendes construccions i gran diversitat d'enginyers mecànics supera en certa manera les vostres forces i vos causa admiració, lo que ha inspirat les vostres teories materialistes? Però, el mateix poder amb que establí tal reinat, la bellesa i eficàcia que li heu comunicada, les aspiracions que significa, tot és espiritual, tot sobrepuja la grosseïria i pesadesa de la matèria. Les mil formes i modalitats que li heu impreses amb flexibilitat i domini fora mida no revelen manco els dominis de l'esperit que la meravellosa plasmació divina que en quasi infinita gradació puja des de l'inèrcia de la pedra fins a la sutilíssima activitat del sistema nerviós humà. I s'havia de aturar aquí el poder de l'esperit? La matèria esformicada i escampada per l'espai en harmoniós conjunt portant el segell de una infinitament sabia organització, exigeix i proclama un'altra creació més fonda i més d'admirar: el món espiritual.

Vos esforceu per trobar la vida, aquest misteri per voltros inexplicable, dins els dominis de la matèria; però quant prou vos sou afanyats, a l'acabatall de les vostres investigacions trobau sempre sempre el mateix misteri, i científicament sols podeu treure aquesta conclusió: la vida té estretíssima relació amb la matèria i de ella dependeixen en gran part els seus fenòmens, però no's pot provar que la matèria en sia la causa adequada. El monisme materialista no podrà mai explicar la misteriosa i meravellosa complexitat dels fenòmens vitals i manco dels espirituals; els quals evidentment provenen d'una esfera superior a la esfera física-química. És absurd que la matèria se pugui donar a sí mateixa una tan sabia organització que abans no tenia, que posseeix una perfecció que porta el segell d'una gran intel·ligència sense donar-se'n compte complet. Si té dins sí mateixa la raó, la causa de la seua intel·ligència i de la seua organització, això no pot ésser per ella un misteri. La teleologia o finalitat de la matèria organitzada imposa igualment contra els mecanicistes i organicistes l'admissió d'un principi distint que presideix i dirigeix.

Es que a voltros, segons deis, no vos toca averiguar més que els fets. L'únic mètode científic, per voltros, és l'experimental. No obstant a cada passa dogmatissau i presentau postulats científics; si precisament la vostra ciència porta una excelsiva construcció hipotètica. Fundau temerariament, en cosa tan exposada i de tanta responsabilitat, les vostres psicologies en la fisiologia del sistema nerviós, donant com a cosa del tot aclarida que tots els fenòmens espirituals tenen complida explicació dins l'activitat nerviosa. Amb el mateix dret amb que voltros construïu aquestes hipòtesis, noltros afirmam un principi o entitat, causa de la vida, i l'apoiem, no solament en arguments trets del vostre sistema científic positiu, sino en altres arguments lògics que voltros illògicament rebutjau. Que cosa mes illògica que rebutjar per a sempre, abans de comensar una investigació, una hipòtesis no evidentment irracional? Aquest mètode, ademés de ésser insuficient i desproporcionat, perquè amb fenòmens materials vol explicar adequadament els supramaterials, demostra la vostra curtedat, estretor de criteri i poc acert en trobar els veritaders camins que duen a la veritat; les vostres mines de exploració no tenen sortida i per això sovint heu de tornar arera o dir, per no sofrir l'empegaïment, que voltros heu complit la vostra tasca i que ja resoldran lo demés els futurs estudiosos. Si haviem d'esperar de voltros la veritat, no tendriem

més que embuis i tenebres. No volem tal herència.

El mètode empíric, exclusiu en el camp de la psicologia, ha fracassat, com han fracassat els altres mètodes exclusius de investigació psicològica, an els quals havíeu donada una importància exagerada. Estudiàveu l'aspecte merament físic com si els processos psíquics tenguessin l'única explicació dins els fisiològics i el cervell fos l'únic laboratori de les idees. Però estau lluny encara de explicar satisfactoriament els fenòmens espirituals, les idees pures, la llibertat, etc. Confoneu els estats psíquics amb l'activitat més fonda de la qual són ells conseqüència i come segellament material. Heu pogut amb tot el magatzem d'observacions i experiments formular conclusions decisives que descifrin el misteri de l'esperit? Les moltíssimes direccions i aplicacions actuals de la psicologia demostren la complexitat magna del problema, que de cap manera podrà resoldre l'estretor de la sola matèria. Els procediments escolàstics són més amples, més comprensius, més racionals.

I un ser tan meravellos com és l'home, un tan gran miracle permanent, an-e qui és donat sentir el contacte i el batec d'una realitat superior d'engrandadora magnitud que governa la matèria per medi d'un entronyellat de admirables lleis espirituals, qui s'espanta de posseir una tan expansiva virtut de visió que pot comunicar-se amb tot lo visible e invisible, qui no romàn estret dins la forma concreta de la seua essència sino que se multiplica i se pot multiplicar indefinidament adquirint les representacions de mils de sers exteriors, qui gaudeix d'una semblant expansió de la voluntat: tal ser i tals facultats de visió, d'amor, de llibertat, de aspiració a lo infinit, no són més que un esforç estèril de la matèria evolucionant, sense finalitat superior ni explicació adequada? Això no pot ser.

El vostre materialisme modern no ha pogut encara remoure la gran concepció filosòfica catòlica, propugnada despassionadament i sincerament per un immens estol de sabis antics i moderns, que té en favor seu una més raonable explicació de totes les coses, l'orde, l'unitat, l'harmonia, que són gran garantia de veritat

E.

Fruita fora temps: figues flors per a Nadal

Idò heu de pensar i creure i creure i pensar que es casal d'En Bernat se feia amunt se feia amunt, i al punt va ésser a punt de tapar i aviat teulades fetes.

Llavò hi entren fusters, escultors i pintors, i vengà portam i més portam per portals i portasses, finestres i finestres i cadires, i bancals, sofans i canapès, llits, caixes, guarda-robes, calaixeres, armaris, taules i demés carro-portal, i escultures i pintures per parets, rebranques i llindes i sòtils enteixinats; i en-lloc planyien sa feina ni es material; i En Bernat, en lloc de posar fre a tota aquella tropa de mestres per que no li gastassen massa, encara los ponyia per que le hi deixassen bé de tot, allà on ell no volia que hi faltàs cap gra a sa dobla i se'n feia trons de que li costàs molt, perquè lo que ell deia:—Quebé hu té, bé hu pot gastar.

¿Què me'n direu? Ell quant aquella tractalada de mestres donaren per acabada aquella obra, resultà un casal que es mateix palau del Rei era morques devora ell. Tothom que l'anà a veure, i s'hi entregà casi tota la Ciutat, romangueren esglaiats, i no se'n porien avenir que un desconegut hagués tenguts pinyons per fer una obra tan me-

ravellosa i magnífica; pero es qui n'estava més en-darrer era el Rei. la Reina i ses seues fies, que feren venir bé d'escometre En Bernat i que aquest les convidàs per mostrar-los es casal.

Ja l'heu crec que digueren que sí. En Bernat les hi feu entrar, los ho mostrà tot i varen regonèixer que passava de ver que aquell casal era superior an es palau reial.

Com e-hu varen haver vist tot, el Rei, la Reina i ses seues fies, convidaren En Bernat a fer-los una visita.

En Bernat, a s'hora selietjada s'hi entregà tot xarpat, li mostren el palau, i llavò li mouen conversa. I com En Bernat es caire més foguer que tenia, era esmolar sa garrova, vui dir, rallar p'es colzos, ses Fies del Rei s'hi veren amb feines per donar-li raó i sostenir-li ses tesses.

En Bernat, com va veure que la cosa comensava a allargar, compregué que li convenia talar caps, per deixar ses Fies del Rei amb ganes de tornar-hi conversar; i així va ésser: com tractà d'anar-se'n, demanen a son pare que el convidi per tornar-hi un altre dia, i el Rei el convidà, i ja hu crec que En Bernat digué que sí.

L'home deixa passar uns quants dies i se presenta de bell nou a ca'l Rei, que el reb molt bé i crida ses seues fies, i ja la tornaren tenir armada amb En Bernat, i allà elles tres i ell ralla qui ralla i embuia qui embuia fil, i eren tots quatre com cadellats de moli.

Com En Bernat tractà d'anar-se'n, el Rei per impugnes de ses seues fies, torna convidar En Bernat perquè un dia hi anàs a fer la pretxa amb elles, i ell ¡vaja si digué que sí!

El Rei i ses seues fies lo que cercaven era aclarir com i de quina manera En Bernat havia pogut fer aquell grandios casal i com poria dur es rumbo que duia sense fer ui.

¿Què me'n direu? Ell a ses tres o quatre converses que tengueren amb En Bernat, ja li ensataren la cosa. En Bernat tot d'una los donava es vent per escampat; pero tant li sucaren ets ais i tant l'estrengueren de passos, que l'home no pogué defogir de dir-los-ho, perquè o no poria tornar pus a ca'l Rei o havia de destapar es secret an aquelles tres grans pitxorines.

—Tan empenyades e-hi estau, los arribà a dir, vos parlaré clar; però m'heu de prometre que no'm destapareu ni hu direu a negú nat.

—Estigues descansat! digueren elles. Això quedarà entre noltros quatre; i primer mos deixarem desxuiar de viu en viu, que no sortirà de sa nostra boca res d'això.

—Idò bono, diu a la fi En Bernat: es secret de tot això és que jo tenc una bossa-que, per doblers que en tregu, sempre hi queda una pesseta; i, treta aquella pesseta, tot d'una ja n'hi ha un'altra; i així en poreu treure tantes com vegades e-hi posareu sa mà. I això no és tot encara: llavò tenc un garrotet que, en posar-lo en terra, tot d'una fa sortir una taula parada de tot per menjar a voler tots es qui són amb mi. I en tenc una altra de cosa que es més d'admirar: un joc de cartes que sempre que hi juc, me fa guanyar.

Aquelles grans polissardes de ses Fies del Rei, en lloc de posar-se a fer espants d'aquelles coses, sortiren amb aquestes.

—Idò mira, Bernat, diu Na Catalina Aina, jo també en tenc una de bossa que fa lo mateix que sa teua.

—I jo, diu Na Juana Aina, també en tenc un de garrotet que obra ses mateixes meravelles que es teu.

—I jo, respòn Na Maria Aina, també tenc un joc de cartes, que sempre que hi juc, me fa guanyar.

—¿I no m'enganau? diu En Bernat.

—¿I per que t'hem d'enganar, home? diuen ses tres reveleres. ¿Que trobes que estaria gaire bé que t'enganàssem?

—No hi estaria gens! diu En Bernat; pero anau-vos-ne a fiar de dones!

—No res, diuen elles, per un desengán teu, du-mos aquestes tres coses es dia que vulgues, i noltros treurem ses nostres i poràs tocar amb ses mans si hu son ben iguals.

¿Què me'n direu? Ell en Bernat un dia s'entrega a ca'l Rei amb aquella bossa, aquell garrotet i aquell joc de cartes; i ses tres Fies del Rei ja varen tenir una bossa i un garrotet i un joc de cartes just es d'En Bernat.

Per haver tot això se serviren des criat d'En Bernat que li feia es llit i li arretglava sa cambra, i havia vista sa bossa, es garrotet i es joc de cartes que En Bernat guardava dins un guarda-robes. Ses Fies del Rei compraren aquell criat, que los donà ses entre-se-nyes d'aquelles tres coses, i ses Fies del Rei les feren fer ben iguals ben iguals.

En Bernat, com veu allò, no se'n poria avenir, romangué tot estafarilat. Mentres tant ses Fies del Rei, prenent-se de ses mans aquelles bosses, aquells garrotets i aquells jocs de cartes, los barataven, i se quedaren amb sa bossa, es garrotet i es joc de cartes d'En Bernat, i donaren an aquest sa bossa, es garrotet i es joc de cartes d'elles, que no tenien cap virtut ni hàbilidat.

En Bernat no's va tèmer de sa manganeta, i se'n tornà aca-seua amb aquelles enderies.

Arriba; i, com obri sa bossa i treu sa pesseta que hi havia, ja no n'hi compareix d'altra.

Amb allò ell se malpensa i posa es garrotet en-terra, i ¡què havia de sortir cap taula parada ni sense parar!

Aquí sí que se malpensà l'home. Per treure-se es gat des sac, crida un criat, escapsa ses cartes, fa tres jocs amb so criat, i es criat li guanyà cada vegada.

Despatxa es criat, i se posa a plorar com un nin petit, veient sa polissonada que li havien feta ses Fies del Rei. S'hi presenta per demanar-los que li tornassen aquelles tres coses que li havien baratades: pero aquelles tres reveleres ja no volgueren sortir, i li feren dir per una criada que elles no barataven coses de negú, i que no hi tornàs a donar-los enfit.

Poreu fer comptes quin enuig se'n degué dur En Bernat veient-se sense aquella bossa, aquell garrotet i aquell joc de cartes. que eren tot es seu remei. Encara l' quedava un recó de diners dins sa caixa que havia arribada a omplir i que casi havia buidada amb so fer es gran casal. Hagué de despatxar tota sa servitut perquè no tenia per pagar-la ni per mantenir la; i, com se va veure sense una creu, surt des casal, tanca en clau, i ¡de d'allà a tres-car mon! a veure si trobaria ventura en-lloc.

Camina caminaràs i cap enllà te faràs, passa per devora un hort, i hi veu una figuera rotja, carregada de figues flors, i això que era es dissapte de Nadal.

L'home n'era afectat ferm de figues rotges i una bona fam que duia, i ¿que fa ell? Se'n puja an aquella figuera, i ¡venguen figues i mós figues! I, com més crivellades eren, més li agradaven.

Amb això se tem de que no pot moure es cap, com si le hi haguessen fermat amb cordes a ses branques de sa figuera. S'hi du ses mans, i va ésser que li eren sortides an es cap un esplet de banyes ferest, tan llargues i caragolades que s'eren embarriolades tan fort per ses branques que no hi havia que les desembarriolàs.

Com estava En Bernat amb aquestes, li compareix s'hortolà amb uns crits lo més esglaiosos, tirant-li llamps i pestes perquè li robava ses figues; i com li arribà amb un venable que duia, ja és partit a bestreure-li devés ses costelles i per s'esquena amb tota sa forsa.

I En Bernat que cuidava estellar-se cridant.

—¡Ai dic! ¡ai que'm matau! ¡No'm mateu per amor de Deu! ¡Vos assegureu que no hu he fet per mal! ¡Es sa fam que m'ho ha fet fer! ¡Compassió, germanet! ¡Misericordia per amor de Deu i sa Mare!

Aquell hortolà, anc que fos de gènert curt, tenia bon cor; i, com sentí aquelles llàstimes, s'amansà i se compati tant i tant d'aquell malanat, que va dir:

—No res, perque veig que sou de bona part. no sols no vos pegarè pus, sino que ara mateix vos llevaré aqueix banyam que vos és sortit.

Dit i fet, s'hortolà se'n va a una perera, cui una pera, la dona an En Bernat per que la se menja; la se menja i tot aquell banyam li descompareix a l'acte.

En Bernat davalla de sa perera, s'ageroia davant s'hortolà per besar-li es peus i donar-li les gracies. S'hortolà el fa aixecar, i En Bernat li diu:

—Si no fos massa demanar, jo vos demanaria si me voldrieu donar tres figures d'aqueixa figura i tres peres d'aquella perera, i jo dins una setmana o dues vos donaria tres querns de dobles de vint.

—No n'he mester cap, diu s'hortolà. I amb sa mateixa seguida cui tres figures d'aquella figura i tres peres d'aquella perera, i les dona an En Bernat, que n'hi feu mil mercès i ja va esser partit cap an es seu casal.

E-hi arriba, se posa un vestit vei, afica ses figures dins un paner, i ja és partit a passetjar-se per davant ca'l Rei, cridant:

—¡Hala dones! ¡fruita fora temps! ¡figues flors per a Nadal! ¡Hala donetes si me preniu es barrisc! ¡Si vos estorbau, no hi sereu a temps! ¡Hala fruita fora temps! ¡figues flors per a Nadal!

¿Què me'n direu? Ell ses Fies del Rei senten aquell rossinyol, i envien una criada a comprar aquelles figures flors.

—Just tres me'n queden! diu En Bernat.

—¿Què vos n'he de dar! diu sa criada.

—Un sou de cada una! diu En Bernat.

Sa criada li dona es tres sous, ell li dona ses tres figures, i ses Fies del Rei, tot d'una que les tengueren ¡zas! les s'engoliren, una per hom!

Encara no les tengueren dins el còs, com zas! les surt un banyam ferest dalt es cap a cada una.

¡O quin esclai prengueren aquelles mesquines! Les hagueren de colgar, i allà ¡venguen metges i cirugians! a veure com les havien de decantar aquell creixull de dalt es cap!

El Rei i la Reina, veient allò, se pegaven amb so cap per ses parets i s'arrabassaven es cabeis un grapat amb cada mà.

I ni metges ni cirugians trobaven remei per decantar aquell banyam des cap d'aquelles tres reveleres.

Aquí En Bernat se vest de metge i ¡hala a passetjar-se per davant ca'l Rei!

Ses criades i es criats el guípen, i ¡cap a dir-ho an el Rei!

—¿Un metge nou, me deis? Feis-lo pujar tot d'una! diu el Rei.

Ses criades i es criats van an es metge, i ja li diuen!

—Senyor Doctor, el Rei el demana! Que hi puig tot d'una per amor de Deu!

Es metge se presenta a ca'l Rei, i aquest li diu:

—L'he cridat per veure s'hi troba remei per ses meues fies!

—¿Que no les puc veure primer? diu es metge.

—Prou! prou! diu el Rei.

El fan entrar a ses tres cambres a on elles jeien, les mira es banyam ben arreu, i diu:

—Senyor Rei, tenc cura per elles.

—¿Què me diu? s'exclama el Rei.

—Lo que senti diu es metge

—Idò que diga què hem de fer! diu el Rei.

—M'han de deixar un moment tot sol amb elles! diu En Pere.

El Rei feu sortir tot-hom da dins aquelles cambres i en sortí ell també.

A-les-hores es metge s'acosta an es llit de Na Catalina Aina, i li diu:

—Venga sa bossa que me baratares, i llavò te llevaré es banyam.

Na Catalina Aina no tengué altre remei que tornar aquella bossa, es metge li dona una pera, ella la se menja i zas! es banyam li descompareix, i aquella al-lota ¡bots i mes bots d'alegria!

Llavò es metge s'arramba an es llit de Na Juana Aina, i li diu:

—Torne'm a l'acte aquell garrotet que me baratares, i llavò te llevaré es banyam.

Na Juana Aina no tengué altre remei que tornar-li aquell garrotet, es metge li dona una pera, ella la se menja i zas! li descompareix es banyam, i aquella al-lota, ja hu crec, ¡bots i més bots d'alegria!

Llavò es metge se'n va an es llit de Na Maria Aina, i li diu:

—Torne'm aquell joc de cartes que me baratares i llavò te llevaré es banyam.

Aquella pitxorina no tengué altre remei que entregar es joc de cartes, es metge li dona una pera, ella la se menja, ¡zas! li fuig es barram, i ja hu crec que aquella al-lota ¡bots i més bots d'alegria!

El Rei i la Reina senten tants de bots i riaies, entren dins aquelles cambres, i me troben ses seues fies sense banyam, que no hi cabien de satisfacció.

—Aquest metge és En Bernat d'aquí davant! digueren elles tres a son pare i a sa mare.

El Rei i la Reina el criden i li diuen:

—Mira, en premi d'haver curades aqueixes fies nostres, diguès quina vols, i vos casareu tot d'una.

En Bernat tria Na Catalina Aina, i resolgueren de casar-se dins tres dies.

Compost això, se'n van a dinar i En Bernat amb elles i el Rei i la Reina.

Com ja seien a sa taula, vé un criat i diu que hi ha dos pobrets que demanen almoína.

En Bernat volgué anar a fer-los-ne, i se troba que erenets seus dos germans; los presenta an el Rei, li contaren que son pare hu havia deixat tot a Sant Antoni i que per això ells havien hagut d'anar a captar per viure.

¿Què me'n direu? El Rei se'n va compatir tant, que va dir:

—No res, tots tres casau-vos amb ses nostres tres fies. En Bernat ha triada Na Catalina Aina, idò voltros dos triau sa que volgueu de ses altres dues.

En Pere tria Na Juana Aina i En Juan Na Maria Aina, i dins tres dies se feren es tres casaments, i ¡venguen unes nesses de primera i un ball ben vitenc i festa i sarau per llarc!

I es tres matrimonis visqueren en pau i alegria anys i més anys fins que se moriren.

¿No és ver que encara les anà bé an aquells tres germans que son pare hu deixàs tot a Sant Antoni? ¡Ben haja aqueix gloriós Sant! ¡Visca idò St. Antoni! com diuen es poblers.

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

~~~~~

Si ets Potecari, tendrás les drogues de bona casta, y axi ab més poqueta pasta més xarumbo compondrás. Tendrás font y pou ben grans, y pots ab rima daurada y els vespres tertulia armada de metges y cirugians; y fè contents als que tengan més clients.

Si ets Mercader, de passada farás rotlet devés Cort, y has d'aprendre de fè el sort y el cego qualque vegada. Passetje't p'el Moll, y cuyda de no anar may a la baixa, y ten escritori y caixa, maldament que estiga buyda; y si vius sà el téu erèdit creixerá.

Si ets Corredor dels que van cada dia a «Ses Copinyes» (1) no importa que compres vinyes, ni terra o possessió gran. Que allà ab un poch de papé tendrás terres, y no es broma; y en caure animal de ploma, agafa'l y ploma'l bé; y dins un any ja serás capxerigany.

Si ets Notari, has de tenir gran tinter, molta d'oblea; has d'obrà ab prospopeya y gran bata has de vestir. Tendrás un bufet ben gros a n'el quarto de detora, testimonis a tota hora y cadres de repòs, y papers veis y quatre llibrots de lleys

Si ets Misser, tendrás tabach p'els Procuradors que vengan; cuyda que no s'entretengan, y fè que tothom los pach. Que en mirarte de grat ells, pladetjadors cercaran y pagesos te durán els més alts, grassos y bells; y tendrás xots per Festes, y galls, y endiots.

Si ets flassader, comprarás en gros la llana p'el Juny, y a ran de mar, no molt lluny, el Juríol l'escaldarás. Si el textit te sortís brut, això no t'ha d'enfadar, per pedassos de fregar aviat el tendrás venut; y ten per cert qu' ab tal enginy ningú hi pert.

Si ets Calatravi, procura anà a vendre cada dia a un trast de la Butzeria vedellets sense lletjura. Y, en veni el dissapte Sant envia un homo, si pots, a comprar les pells d'els xots que p'els carrers van matant; que ab tal comprar un sou hi ha que gonyar.

Si ets Cirugià, has de tenir una barberia armada; y en tornar barba-gelada de negre l'has de tenyir. Camina ab lo cap ben alt y procura tenir teige per esser l'amèn del Metge y el graciós del seu malalt; que és un paper que no és tothom qu'il sap fer.

Si fas de Mestre d'escola, a tots els pares, abans que tengan els infants grans, los has de fer la torniola. —¿Que ja és seu aquest ninet? ¡Ay! ¡Quin front més despejat! ¡Ja ho pareix espavilat! Li dich qu' aquest nin promet. Més és precis que de anà a escola no fris.

Si ets Municipal, fè el sort, en sentir bregues, y el cego; allunyate'n una llégo. y pintala al mitx de Cort. Mes si veus que son atlots que duguen vestit decent,

(1) Ses Copinyes era sa plasseta que ara diuen de D. Antoni Maura, a on s'aplegaven corredors i banquers per tractar dels seus negocis.

encalsalos, fè el valent, y venta el sabre si pots. Si fossen nins, dulos a n'els Capolxins.

PERE D'A. PENYA.

Amor

D'enamorats i estimades per tot lo món n'està ple; ontsevulla un cor bategui, estèn l'Amor son poder.

Mils de parelles s'apleguen d'al'lotes i fradinetes, i ullades, i parauletes, i el vicari i l'anallet.

Les noces, l'enhorabona, mel i sucre, llavò un bres, recorts, nêts, pols qui tremola, i... ¿Amor, què és estat? ¡No res!

Mateu Obrador

Secció local

Sa Junta General de s'Activitat Industrial de Manacor ha acordat pagar el dividend actiu, això és, el dotze per cent des valor nominal de ses accions, corresponent an es pas-sat exercici. Això se fa a sebre an ets accionistes i que hu paguen de dia 24 d'aquest mes, tots es dies feners de 9 a 12, a ses oficines de sa Societat i també a ses des seu Corresponsal de Ciutat, D. Pere Ballester, Cort, 4, presentant això sí es cupó n.º 2 i sa corresponent factura.

Això mos comunica amb data de 18 del corrent per autoritat de la Junta General es Vocal Secretari, don Juan B. Bosch.

Demà a l'esglesia de St. Vicens Ferrer comensaran es Set Diuenges de St. Jusep sa banda des matí, durant una missa que diràn aposta.

Demà acabarán ets Exercicis Espirituals de ses Mares Cristianes, que amb tant d'acert ha dirigits el Rt. P. Colom de la Companyia de Jesús. Hi ha acudida gran gentada, com era d'esperar. Deu vulga que hagen fet molt de fruit. Amèn.

Dimegres de cap-vespre vengué a Manacor lo Rdm. Sr. D. Enric Reig, Bisbe de Barcelona. Anaren a rebre'l el Clero i ses Autoritats Civils i una gran gernació. Visità el Col·legi de la Puresa i l'esglesia parroquial. Hora baixa de tot se'n tornà a Ciutat i es vespre s'embarcà cap a Barcelona.

Dilluns comensen ses solemnes Corantades de la Mare de Deu de les Dolors, que fan a sa seua Patrona ses Mares Cristianes. Cada dia hi haurà Ofici solemne sa banda des matí, i sa banda des cap-vespre Vespres, completes, Rosari i Plàtica i es dia de la Mare de Deu del Candeler ademés hi haurà matines abans des sermó des vespre i Reserva. ¡Hala manacorins, veiam si vos m'aprofitareu d'aqueixes Coranta-Hores!

¡Manacorins!

Sembla que lo que diguérem la setmana passada sobre allò de voler es Bal·le i altres tomar es magnific claustre des Convent de St. Vicens Ferrer, és caigit malament a qualcuns. Nollros e-hu diguérem, no por ofendre negú, sino per descàrrec de sa nostra conciencia, per no faltar a lo que deu haver de fer tot bon Manacorí. Seguim creient que es tomar es claustre es un desbarat com unes cases, és una atrocitat propia de gent sense cultura ni il·lustració ni bon sentit, és un atentat ferest contra s'art arquitectònic i contra sa memoria des nostres antepassats, és una deshonra i una afronta per Manacor! Es qui creguen lo contrari, que surten a's mig i hu discutirem! que surtin, i mos veurem ses caretès!

Enguany ets ordís fan mala cara, ses civades tenen rovei, es blats porien esser més garrits. Això no vol dir que haja d'esser mal any; encara tot e-hi és, si Deu ho vol.

Ets amel·lers treuen poca flor, i encaru perilla esser esveuvada. Deu vulga que no sia així.

Ets aubercoquers són ets abres que més prometen, perque foren es qui se conservares més sans i aguantaren més sa fuia.

¡Deu fassa que enguany siga bon any, si convé! Amèn!

Tipo-gr. de Amengualy Muntaner

Consells d'un Ignorant

Si ets Metge posa't a corre, sense tenir ahont anar; y per poderte alabar qualque pobre has de socorre.

Tòtduna que tengas sòrt de que t'avis un maniós, pinteu gros, feu espantós, y l'haurás tret de la mort; y contarán que tens experiencia en gran.